

in superioribus decretis locuti sumus, uti Congregationes Sacratissimi Cordis Jesu, et filiarum Mariæ et Teresiæ, quæ si recte ordinentur, ad innocentiam servandam, et veram pietatem fovendam plurimum conferunt.

TITULUS VIII.

DE VITIIS MAXIME FUGIENDIS.

Sicut in Domino gaudemus, eique ex corde gratias agimus, eo quod quamplurimi sint, qui inimicorum insidiis obsistentes, in fide ac pietate christiana constantes et assidui perseverant, ita animi dolore vehementer oppressi ingemiscimus ob ruinam multorum, qui a recto tramite recedentes, et falsis doctrinis imbuti, concupiscentiæ carnis, concupiscentiæ oculorum, ac superbiæ vitæ quæ in mundo sunt (1) inserviunt; unde in profundum peccatorum venientes contemnunt (2); animæ salutem minime curantes. Hos prævaricatores arguere debemus, et ut redeant ad cor hortari et obsecrare (3), pro ipsis ferventes ad Deum preces dirigere ceterosque omnes monere, ne illis se commisceant, et eorum mores imitentur.

I. Pro debito ergo officii nostri contra graviora quæ serpunt crimina insurgentes, illaque condemnantes, omnes qui in animarum salutem procurandam coadjutores nostri sunt, obtestamur per viscera Jesu Christi, ut omni zelo nobiscum laborent ad extirpanda quantum fieri possit, horrenda vitia tot animas præcipitantia in barathrum æternæ damnationis, et pusillos a lethifera contagione præservandos.

II. *Blasphemiam* in primis damnamus et horremus: nihil illa atrocius, qua homo ad Dei gloriam conditus, et præsertim christianus, tot beneficiis cumulatus, non reformidat ponere in cælum os suum, et Creatori, omniumque rerum Domino, temerario ausu, vel sacrilega, et fortasse hæretica mente maledicere. Nostris miserrimis diebus multo plus quam superiori ætate, execrandum hoc scelus in Deum, in beatissimam Virginem, in Sanctos ubique grassatur, atque magnus est numerus eorum, qui in divinis laudibus muti, in maledictis, blasphemis, atque diris imprecationibus lingua celeri et exercitata sunt. Et quamvis nos inficias non ibimus, plerosque illorum non formale divinitatis contemptum intendere, sed istiusmodi verbis solummodo, vel ad exprimendam indignationem, vel etiam ad jocos et facetias abuti; nihilominus gravissimam offensionem in Divinitatem commit-

(1) 1. Joann. II, 16. (2) Prov. XVIII, 3. (3) Isai. XLVI, 8.

tunc, sicut et alli peccatores, qui non intendentes formaliter ipsius injuriam, sed ex libidine, vel alia passione abrupti, aperte legem violant. Accedit ratio scandali: probi enim dum talia audiunt, non parum contristantur; imbecilles vero, juniores, pueri præsertim hanc impietatem facile addiscunt. Minime ergo mirari debemus, quod in antiqua lege dixerit Dominus: «Qui blasphemaverit nomen Domini morte morietur» (1), et Paulus Apostolus scripserit: malèdici regnum Dei non possidebunt» (2), et quod Ecclesiæ canones severissimas in ipsos pœnas dictaverint (3), sicut et antiquæ nostræ leges, et hodiernæ quoque, etsi deploranda benignitate, non sicut gravitas facinoris certe requirit.

III. Ad fugandam itaque hanc lethiferam blasphemiae pestem, ab omnibus laborandum est. Parochi et concionatores vocem attollant, et horrendum scelus totis viribus insectentur; confessarii graves blasphemantibus injungant pœnitentias, quæ culpam vindicent, et consuetudinem eradicent: parentes corrigant filios, et castigent: famulos et artifices desperatæ emendationis domini ejiciant (4): qui auctoritatem in populis habent, pro suo posse, gravibus pœnis mulctent in Deum sacrilego ore delinquentes: omnes denique fideles, si quempiam contumeliosis aut obscenis verbis Deo maledicere, vel in Bm̄am. Virginem et Sanctos impia evomere audierint, eum moneant, corrigant, increpent, tum ut divinum tueantur honorem, tum ut peccantem fratrem lucrentur. Verba saltem proferant Deum laudantia ad injuriam reparandam.

IV. Optamus, ut in omnibus parœciis instituantur sodalitia contra blasphemiam, quæ a Summis Pontificibus probata et commendata sunt, et copiosis ditata indulgentiis (5).

V. Hortamur etiam, ut quotannis in Dominica tertia post Pentecosten, quæ immediate subsequitur octavam Smi. Corporis Christi, et festum ipsius Sacratissimi Cordis, ac Purissimo Mariæ Cordi est sacra, in Ecclesiis ab Episcopo designandis, sive mane sive post meridiem expositio selemnis fiat Smi. Sacramenti, et sermo habeatur ad populum de blasphemiae et de festorum dierum profanationis peccatis, fideles excitando ad reparandas injurias Deo Salvatori nostro, Beatissimæ Virgini, et Sanctis illatas, post quem formula reparationis ab Episcopo probata ab omnibus publice recitetur. Statuimus prætere rea, ut quoties impertiatur benedictio cum Smo. Sacramento, post ipsam

(1) Levit. XXIV, 16. (2) 1. Cor. VI, 16. (3) Cap. 2. *De maledicis*.
(4) S. Carol. Conc. I, Mediol. P. 1, cap. 11.
(5) Ben. XIV, Const. *Ad execrabile*.—Pius IX, Rescrip. 7 Sept. 1865.

benedictionem a Clero cum populo recitetur vernacula lingua laudatio *Deus sit benedictus* etc. a Pio IX spiritualibus gratiis cumulata (1).

VI. *De suicidio*. Numerus illorum, qui se ipsos violenter interimunt, per singulos annos crescere magno cum animi nostri dolore videmus. Indubitata quidem aliquando adsunt indicia, hujusmodi casus turbato rationis usui adscribendos esse; ast sæpissime plena conscientia ac determinata voluntate tam immane scelus patrat. Læsa ambitio, frustrata spes, prodigalitas improvida, perpetratorum criminum conscientia, lascivia et licentia vitæ, desperatio præsentium, horrorque futurorum miseris parant laqueum, quo præter irrogatam Auctori vitæ gravissimam injuriam, semetipsos exponunt manifesto damnationis periculo, cognatis et notis diram afflictionem, et humanæ societati perniciosum scandalum præbent.

VII. Ut qui erroribus et passionibus necdum plene excæcati sunt horrore tanti sceleris percellantur, præcipimus, ut Ecclesiæ canones de ecclesiastica sepultura suicidis deneganda serventur. Insuper in publicis institutionibus frequenter proponatur doctrina de immortalitate animæ, de providentia divina, de hominis destinatione, de merito patientiæ, et de spiritu pœnitentiæ in adversis perferendis, de brevitate miseriarum humanarum, de æternitate pœnarum inferni. Et quia Deus est qui mortificat, et vivificat (2), eum pro his intelicibus exoremus.

VIII. *De duello*. Damnamus quoque cum Ecclesia Catholica, quæ gravissimis pœnis ac censuris eos percellit (3), nonnullorum vehementiam, et perperam intellectum honoris tutamen, qui propter levem forte læsionem famæ, violentas sibi mutuo manus inferunt, et duello confligentes, plane vita proximum suum privando, vel saltem corpus vulnerando, aut mutilando, tollunt interdum id quod rapere non licet. Qui dixit: «mihi vindicta, ego retribuam» (4), jus illatas injurias vindicandi secundum æternæ justitiæ legem non cuivis privato homini, sed auctoritati dumtaxat publicæ tribuit: actum certe esset de salute publica, si cuique jus injurias vindicandi competeret.

IX. Quamvis tamen gravissimum peccatum admittunt qui nisi in casu defensionis cum moderanime inculpatæ tutelæ, vel ex vehementi passionis impetu rationem perturbantis, aliquem occiderint, censuras ab Ecclesia in duellantes illatas non incurrunt, nisi verum et proprium

(1) Rescript. cit. (2) 1. Reg. II, 6.
(3) Conc. Trid. sess. XXV cap. 19 De ref.—Dist. 1 Can. 19 24 28 De Pœnitentia, lib. V Decretal. Tit. 36 De injur. et damn. dato.—Ben. XIV Const. De testabilem. (4) Rom. XII, 19.

duellum proponant, vel acceptent, sive duellum subsequatur, sive non. Immo licet illud non acceptetur, censuram incurrit qui illud provocat, sicut etiam quicumque «complices qualemcumque operam, aut favorem præbentes, necnon de industria spectantes, illudque permittentes, vel quantum in illis est, non prohibentes» (1).

X. Curatores animarum omni studio laborent, ut in animis fidelium lenitas et mansuetudo christiana altas figat radices, qua dominante, vindictæ sitis indubie minuetur, atque ad Christi Domini exemplum eos provocent, qui pro suis etiam crucifixoribus exoravit (2), inimicos nos diligere monet (3), et cunctis ad se venire cupientibus inculcat: «Discite a me, quia mitis sum, et humilis corde» (4).

XI. *De ebrietate*. Constanter etiam inclamandum est in perniciosissimum ebriositatis vitium, quod damnat ipsamet sana ratio, cum hanc opprimat, hominem a suo statu dejiciat, et ad brutorum conditionem redigat; damnant religio, quæ hominem ad imaginem Dei formatum docet, damnant tristes sequelæ, egestas, absentia pacis, et scandalum in familia, blasphemiam, rixæ, crimina, ærumnæ, matura senectus et mors, atque, quod horrendum est, infelix æternitas, cum scriptum sit: «nolite errare, neque ebriosi regnum Dei possidebunt» (5).

XII. Inculcent omnibus pastores animarum christianam temperantiam, horrorem hujus vitii infundant; verba Domini Jesu Christi, et Sanctorum Apostolorum in eorum memoriam revocantes: «Attendite vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate, et perveniat in vos repentina dies illa» (6); «non est enim regnum Dei esca et potus» (7). «Sobrii estote et vigilate, quia adversarius vester diabolus circuit quærens quem devoret» (8), «Manifesta sunt opera carnis, quæ sunt... ebrietates, comessationes, quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur» (9).

XIII. *De luxuria*. Ingemiscimus quoque, animo recogitantes hujus nefandi vitii incrementum maxime in populosis oppidis, et scientes ubique multiplicari adulteria, fornicationes, concubinatus, lenocinia, et alia carnis vitia, propter quæ venit ira Dei in filios diffidentiam, et de quibus dicebat Apostolus: «nec nominentur in vobis, sicut decet sanctos» (10).

XIV. Sancta religio nostra hæc omnia detestatur et condemnat; abominamur ea et nos. Abominantes pariter nobiscum nostri in pas-

(1) Bulla Apostolicæ sedis § 2 n. 3. (2) Luc. XXIII, 34.
(3) Matth. V, 40. (4) Matth. XI, 29. (5) 1 Cor. VI, 9.
(6) Luc. XXI, 34. (7) Rom. XIV, 17. (8) 1. Pet. V, 8.
(9) Gal. V, 19, 21. (10) Ephes. V, 3.

cendis ovibus Christi adjutores, omne aptum medium, quod animarum zelus et pastoralis prudentia suggererint, arripiant ad hanc luem propulsandam. Quæ Apostolus docet, doceant illi: «Corpus non fornicationi, sed Domino. Nescitis quia corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis? Absit. Fugite fornicationem. Nolite errare: neque fornicarii, neque adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores regnum Dei possidebunt» (1).

XV. Quapropter arguant parochi eos, qui in quanto honore sint non intelligentes, jumentis insipientibus comparantur (2), atque peccata carnis nullius aut levissimi momenti dicitare non erubescunt. Obsecrent et hortentur parentes, ut filios ac filias vigilantissime custodiant, atque verecundiæ sensum, timorem Domini, et horrorem delinquendi in eorum animis a primæva ætate inserant, et ad pietatem, devotionem erga immaculatam Virginem Mariam, et sacramentorum frequentiam inclinent. Increpent eos qui in concubinato vivunt de quo ait Tridentina Synodus: «grave enim peccatum est, homines solutos concubinas habere; gravissimum vero, et in hujus magni sacramenti (matrimonii) singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu vivere, ac audere eas quandoque domi etiam cum uxoribus alere ac retinere» (3). Ne igitur hoc grande peccatum et scandalum in ruinam fidelium locum obtineat, et incrementa capiat, chaitatis verbis primum, severioribus monitis postea, qui lapsi sunt coerceantur; quod si pastoralia monita optatum effectum minime obtineant, et scandalum manifestum foret, nec requisita auctoritas civilis remedium adhibeat, Episcopo denuntientur juxta sacros canones puniendi.

XVI. *De scenicis spectaculis et choreis.* Illud quoque hac ætate usu venire dolendum est, ut in theatris ea spectacula exhibeantur, quæ non modo pravas inflammant cupiditates, sed etiam religionis mysteria, personas et res sacras in contemptum vocant. Quoniam autem experientia compertum est, ad hæc spectacula, ad choreas, tripudia, saltationes, et id genus alia numquam fere convenire sine multis et quidem gravissimis Dei offensionibus ob obscena dicta, inhonestas actiones, et perniciosas ad omnia opera carnis illecebras illis conjunctas, fideles omnes hortamur in Domino, ut ab hujusmodi spectaculis abstineant, ne et ipsi ad religionem irridendam, bonosque

(1) 1. Cor. VI. (2) Ps. XLVIII, 13.
(3) Sess. XXIV, cap. 8 *De ref. matrim.*

mores depravandos concurrere videantur. Audiant S. Augustinum: «Deprehenderis enim et detegeris, christiane, quando aliud agis et aliud profiteris; fidelis in nomine, aliud demonstrans in opere, non tenens promissionis tuæ fidem: modo ingrediens ecclesiam orationes fundere, post modicum in spectaculis cum histrionibus impudice clamare. Quid tibi cum pompis diaboli, quibus renuntiasti?» (1). Parentes præsertim hortamur, ne ad hæc spectacula filios deferant, nec ire permittant; ut eos in omni verecundia nutriant, a vespertinis in primis conventiculis, ac chorearum frequentatione arceant, ad quæ omnia accedentes, si mali ierint, redibunt pessimi; si boni ac impietatis et corruptionis ignari, contagio non carebunt.

XVII. *De fraude et usura.* Nec minus dolore afficimur eo quod tali modo nostris temporibus invasit hominum mentes inextinguibilis illa lucri ac divitiarum sitis, ut jam non per licitas negotiationes et labores, sed et per omne genus contractuum iniquorum opes suas in dies augere non timeant. Hinc spontes uadimonant latrocinia, fraudes, et execrabile usuræ vitium, quo societas misere divexatur, quoque inopum præsertim sanguine pinguescit.

XVIII. Nostri muneris est tanto malo pro posse nostro nos opponere, eo magis, quum ad usuras supprimendas nec civiles nunc leges occurrant, nec sufficient. Quapropter huic officium nobiscum incumbentes parochi, concionatores et confessarii, gravissimis verbis ostendant usuræ labem ac vitium utriusque fœderis paginis, non minus quam ecclesiasticis sanctionibus damnari (2), gravissimumque semper fuisse hoc facinus inter gentes et odiosum (3). Quumque illud varias species induere soleat, ut fideles Christi sanguine in libertatem restitutos rursus in extremam ruinam præcipites impellat (4), moneant non tantum illicitas et exitiosas esse usuras manifestas, sed et palliatas quæ multimode exercentur, totque familias, rucolas præsertim, in profundum miseriæ perducunt.

XIX. Insurgant acriter in hoc nefandum crimen, quod jura omnia conculcat; pœnas censurasque in usurarios ab Ecclesia inflictas notas omnibus faciant: quos publice ut usurarios fama prædicat, nec fabricæ Ecclesiæ administrationem umquam gerant, nec in confraternitatibus cooptentur, nec in baptismo conferendo patrini nomen et munus habeant, nec ecclesiastica sepultura, nisi resipiscant, honorentur.

(1) *De Symbol. ad Catechum.* Lib. IV, cap. 1, n. 9.
(2) *Conc. Later.* III, cap. 25. — *Clementin.* lib. V, tit. V, cap. un.
(3) *Catech. Rom.* Lib. III, cap. 8, q. II.
(4) *Ben.* XIV. *Const. Vix pervenit* 1 Nov. 1745.

XX. Monendi sunt etiam illi qui pecuniam suam frugifere collocare velint, ut diligenter caveant ne cupiditate, omnium malorum radice (1), seducantur; sed potius ab illis, qui doctrina sana et virtute præstant, consilium exposcant (2), ac in primis a paroco seu confessorio, qui juxta probatos auctores, et Sacræ Pœnitentiariæ responsiones ab ipsis allatas prudenter resolvant.

XXI. *De ludo.* Inter alia, quæ dolentes videmus in hac tristissima ætate gravissimum afferre præjudicium animabus, familiis, societati universæ, adnumerandus est ludus, qui non ad relaxandum animum exercetur, sed pecuniæ tantum amore, et a nonnullis veluti ars quædam ad immodica lucra obtinenda, et quidem dolo et fraude. Quot familiæ in ruinam deveniunt ex hac ludendi cupidine, qua decipiuntur incauti qui in spansum rete pedes injiciunt! Quæ totius honestatis oblivio, quot blasphemiarum, quot rixarum, quot suicidia exinde profluunt! Vocem nobiscum attollant parochi adversus hanc effrenatam libidinem; filios familias, immo parentes admoneant, hortentur, ne aures præbeant seductoribus, qui in civitatibus illos attrahunt ad *circulos* specie honestos, ubi in occulto prohibitus exercetur ludus, quique populos, præsertim nundinarum tempore, invadunt ut sua faciant, quæ cum sudore vultus sui congregaverunt familiæ ad proprias necessitates sublevandas. Fidelibus ob oculos ponant damna gravissima et peccata ex ludo immoderato et aleatorio obvenientia: in mentem eorum revocent, experientia compertum esse, vix neminem ex eo divitem fieri, nisi qui ad ludendum provocant ut simplices decipiant. Verba Apostoli omnibus inculcent: «Habentes alimenta, et quibus tegamur, his contenti simus; nam qui divites volunt fieri, incidunt in tentationem, et in laqueum diaboli, et desideria multa inutilia et nociva, quæ mergunt homines in interitum et perditionem» (3); necnon Domini nostri Jesu Christi sententiam: «quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur?» (4).

XXII. Alia præter enumerata vitia, hic plus, ibi minus populum christianum commaculant, uti sunt excessivus in vestibus et supellectilli luxus, perjuria, fraudes, in quibus extirpandis omni conatu adlaborandum est, ut prima morum puritas et sanctimonia in christianas familias revehatur, et pietatis fructus ubique in Dei gloriam populique salutem et pacem multiplicentur.

(1) 1. Tim. VI, 10. (2) Bened. XIV, Const. citat. (3) 1. Tim. VI, 9.
(4) Matth. XVI, 26.

PARS SEPTIMA DE BONIS ECCLESIAE.

TITULUS I.

DE JURE POSSIDENDI.

SIGUTI nulla societas ex hominibus conflata subsistere potest, nisi bona habeat ad fines quos prosequitur necessaria, ita Ecclesia Catholica, quæ societas est perfecta, externa et visibilis a Christo Domino fundata, et ab omni potestate humana independens, ex divini sui auctoris voluntate, non autem principum concessione, ab initio jus habuit, et semper habebit, bona temporalia, sive mobilia, sive immobilia titulo veri et proprii dominii possidere, quibus ad supernaturalem suæ institutionis finem assequendum utatur. Ecclesiastica enim bona Deo dicata, splendori cultus divini, pietatis et charitatis operibus, ministrorum sustentationi destinantur, et sacra eo ipso sunt quo ad hos religiosos usus conferuntur. Hoc expressis verbis et plurimæ Summorum Pontificum Constitutiones, et innumera sanxerunt Concilia, declarando res Ecclesiæ esse Dei, utpote, propter ejus honorem Ecclesiæ donatas, nec posse sine sacrilegio invadi, rapi, aut ad usus sæculares converti (1). Unde a Tridentinis Patribus excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda ac Summo Pontifici reservata, in eos infligitur, qui ausu prorsus sacrilego cujusque Ecclesiæ, aut pii loci bona invadere, vel usurpare non reformidant, a qua non liberantur, quamdiu Ecclesiæ non satisfecerint (2); quam pœnam confirmavit Pius IX in Constitutione *Apostolicæ Sedis* (3).

(1) Cap. *Prædia* 5 et *Nulli* 3 causa XII, 9, 2.
(2) Conc. Trid. sess. XXII, cap. II. De ref. (3) § I, n. 11.